

Karlijn Roex: In verwarde staat - Kritiek op een politiek van normaliteit, Uitgeverij Lontano, 2019, ISBN: 9789083003726 (geestelijke gezondheidszorg, stigmatisering, systeemdwang, verward gedrag, AG, ED)

Soort boek/ziekte stijl:

De samenleving krijgt steeds meer te maken met gevaarlijk geachte 'verwarde personen'. Is de samenleving nog wel veilig, zijn burgers terecht bezorgd? Karlijn Roex, een jonge sociologe die zelf verward is genoemd, draait de vraag om. Zijn het niet juist de verwarde personen die zich steeds onveiliger voelen, door stigmatiserende krantenkoppen, dreigende opsluiting en de dwingende verwachting normaal te doen? Verraadt het debat over verwarde personen niet een weliswaar goedbedoelde, maar in feite neerbuigende en uitsluitende politiek van normaliteit? In dit fascinerende boek diagnosticeert de auteur niet de verwarde persoon, maar de samenleving die dit begrip in het leven heeft geroepen. Met een meeslepende analyse van het 'verwarde-personendebat' biedt ze een sociologie als zelfverdedigingssport, als vechtkunst - waartoe de befaamde Franse socioloog Pierre Bourdieu al opriep. Karlijn Roex laat verhalen spreken die gewoonlijk geen gehoor vinden en concludeert dat het begrip verwarde persoon gevaarlijker is dan datgene waar het naar verwijst.

Over de schrijfster:

Karlijn Roex is onderzoeker bij 113 Zelfmoordpreventie, schrijver en activist. Ze schreef haar proefschrift over suïcide en werkloosheid bij het Max Planck Instituut in Keulen, en behaalde in 2014 haar mastergraad in de sociologie aan de University of Oxford. Ze spreekt en publiceert over 'verwarde personen'. Zelf kreeg ze het label een aantal keer opgeplakt en kwam zo in aanraking met de politie. In haar boek beschrijft ze hoe dat voelde. Op haar website zegt ze daar over: "Het was weliswaar goedbedoeld, maar voelde als kidnapping. Wat ik nodig had, was iets anders. Ik ging gebukt onder de sterke prestatiedrang. Al die verwachtingen werden me soms teveel. Vooral de verwachting om continu compleet aan een 'normaal' plaatje te voldoen in deze plastic neoliberale wereld, beneemt me soms de adem."

Bespreking:

In haar boek analyseert Karlijn Roex het huidige debat rondom 'verwarde personen'. Ze doet dat deels door haar eigen ervaringen te delen. Ze is zelf 'een persoon met verward gedrag' althans zo staat ze geregistreerd omdat ze verschillende E33 meldingen op haar naam heeft staan (registratie die de politie gebruikt voor 'verwarde personen'). In het boek beschrijft ze wat dit label doet en wat voor consequenties het heeft voor de mensen die zo geregistreerd staan. Ze beargumenteert dat niet zozeer de samenleving gevaar loopt door 'de verwarde' medemens maar juist degenen die het label opgeplakt krijgen gevaar lopen. Ze mogen immers opgepakt worden en tegen hun zin vastgehouden zonder dat ze een strafbaar feit hebben begaan. Dat zorgt voor onveiligheidsgevoel bij deze groep. Bovendien lijden ze onder de maatschappelijke dwang te normaliseren. Voor het perspectief van de 'verwarde' lijkt weinig aandacht in het publieke debat. Een debat dat sterk wordt beïnvloed door gewelddadige incidenten (zoals de moorden op Els

Borst en Anne Faber). Hierdoor wordt continu de link gelegd tussen verward gedrag en gevaar voor de maatschappij met alle gevolgen van dien.

Wat viel op:

Vooraf de beschrijving van de eigen ervaringen van de auteur maken indruk. De consequenties die het label 'verward gedrag' hebben voor degenen die het label opgeplakt krijgen worden pijnlijk duidelijk. De combinatie van deze ervaringen met een sociologische analyse van het debat leggen de onbedoelde negatieve consequenties van het huidige beleid haarfijn bloot. In de woorden van Trudy Dehue die het voorwoord schreef: ' Dit boek moet breed worden gelezen, want het gaat niet alleen over het onrecht dat bepaalde mensen wordt aangedaan. Het gaat over een fundamentele aantasting van de democratie, vanuit goede maar verwarde bedoelingen (p.14).'

Citaten:

'Ik stond daar niet met naam en toenaam, maar als anonieme statistische observatie, met mijn registratie bij politie, opgeteld met tienduizenden anderen die registraties hadden staan- tot we samen een angstaanjagend grote masse potentiële "Bart van U's" leken te vormen. Met dit officiële brandmerk van 'verwarde persoon' leek het wel alsof ik onderdeel was geworden van deze ingebeelde invasie, een vreemd element was geworden, een bedreiging van de openbare orde' p.33.

'Nog nooit had ontmaskerd worden tot zulke serieuze consequenties geleid als die zonnige dag in september. Tot nu toe was het alleen het buiten de boot vallen, gepest worden, ruzies, niet serieus genomen worden, wantrouwige of bezorgde blikken krijgen en vooral heel veel afwijzing. Nu, in september 2008, gebeurde er iets van een hele andere orde. Iets knapte er op dat moment, een bepaald vertrouwen in mensen, in politie, in de samenleving'. P. 58

Maar wat nu als de figuurlijke tijdbom van de verwardheid een door normaal bedachte projectie is, een karikatuur? Op dit moment zien de dienders van de openbare veiligheid niet een mens tegenover zich met complexe beweegredenen en tegenstrijdige gevoelens. Bepaalde aspecten van mij grijpen zij vast, overdrijven ze, vullen ze aan met complete verzinsels, om mij vervolgens volledig in deze karikatuur te duwen. Ze zien daarvoor niet de jonge vrouw die zich teveel zorgen maakt over presteren, die een gretig krantenlezer is, jazzliefhebber, een afstandelijk figuur, een ochtendchagrijn, en een theatersporter die het Mandarijn (de meest gehanteerde Chinese taal) heeft bestudeerd en nu rechten studeert. Dat alles zien ze niet. Ze zien een tikkende tijdbom. Het maakt welhaast niet uit wat ik doe. Ben ik rustig, dan zal 'dat masker' binnenkort wel een keer afvallen: rustig kan niet mijn 'aard' zijn. In een psychiatrisch rapport stond eens over mij: " in het materiaal laat cliënte zien dat zij goed in staat is om zichzelf in te houden, de remmingen zijn goed ontwikkeld. Eronder zit echter een zeer agressieve lading." P.60

Recensies/Extra:

<https://karlijnroex.net/>

<https://www.trouw.nl/zorg/verward-dat-is-de-bangmakerij-van-normalen~b1bca957/>

https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20191007_98908354/karlijn-roex-heeft-label-verward-persoon-paniekaanvallen-horen-bij-mij-ik-wil-kunnen-zijn-wie-ik-ben?utm_source=google&utm_medium=organic